

Horváth M. Zoltán

GébArt 2015-2019 – kiállítás megnyitó

2019. augusztus 09.

Zalaegerszegen 1968-1980. között nagyhírű művésztelep működött, melyet Bernáth Aurél, Szabolcs Péter, Samu Géza, Makovecz Imre képzőművészek neve fémjelez a különböző korszakokban.

Az 1992-ben létrejött GébArt Zalaegerszegi Nemzetközi Művésztelep célja a kezdetektől napjainkig kettős: egyrészt találkozási fórumot biztosítani az Európa különböző részeiből érkező külföldi, valamint hazai művészek számára, másrészt egy városi képtár alapjául szolgáló kortárs művészeti gyűjtemény létrehozása. Az elmúlt 28 év gazdag termése nehezen kategorizálható, nem mondható sem tematikai, sem műfaji értelemben egységes szemléletűnek, ugyanakkor széles skálán tükrözi a kortárs képzőművészeti törekvéseket. A három – ötévente új művészeti vezető megbízásával működő telep kedvez a különféle művészeti irányzatok, áramlatok megjelenésének, műfajilag, valamint technikák és anyaghasználat tekintetében is változatos kollekció létrejöttét eredményezi.

A gébárti alkotótelep története lassan harminc évre nyúlik vissza. Az idei évben a huszonnyolcadik alkalommal került megrendezésre. Elmondhatjuk, az elmúlt öt év is bizonyítja, hogy a gébárti tó és az alkotótelepnek otthont adó Kézművesek háza továbbra is vonzó tud lenni a szakma szemében. Az elmúlt időszakban 22 ország 149 művésze dolgozott a falai között. Ezek a számok, azt

hiszem semmiképpen nem lebecsülendők. Műfaji sokszínűsége is tiszteletre méltó. Festészet, a grafikai műfajok különböző ágai, köztéri szobrászat (lásd szoborpark) és kisplasztikák, kerámia több éven át, különböző installációk, konceptuális munkák gyarapították az épülő gyűjteményt. És nem mellékesen számos élmény, emlék a városról, a környékről, amit a világ különböző pontjaira vittek el magukkal az itt vendégeskedő művészek. Az ország talán egyetlen olyan művésztelepéről beszélünk, ahol nem karakteresen egy műfajra épült koncepció, hanem az öt évente egymást váltó művészeti vezetők elképzelései mentén alakult ki egy üdítően vegyes, izgalmas metszet a kortárs képzőművészeti, kultúra különböző szegmenseiről. És közben létrejött egy szoborpark is, 22 darab monumentális fa-, fém-, és kőplasztikával.

Az elmúlt öt évben Budaházy Tibor festőművész látta el a művésztelep művészeti vezetője tisztségét. Tehát ő hívta meg a résztvevőket, gondolta ki a tematikát, és részben ő volt a lezajlott művésztelepek megvalósításának felelőse. Ha megnézzük ezt a kiállítást, és a meghívón a résztvevő művészek névsorát el kell mondanunk, hogy izgalmas, nagyon jó színvonalú anyag jött létre. Külön öröm az, hogy Tibor is rendszeressé tette, hogy minden évben helyi művész is legyen a résztvevők között. Ez nemcsak azért fontos, hogy a itt helyben is mindenki magáénak érezze a művésztelepet – talán ezen már túl vagyunk – hanem azért is, hogy a tapasztalatok minél jobban beépüljenek a város művészeinek körébe is, és talán olyan barátságok is szövődhetnek, ami később több szakmai pályafutást is meghatározhat.

Az elmúlt öt év témái:

2015. „A mindenség öröme” - Érdekesség talán, hogy ez újra kerámia alkotótelepként működött. (2007-2009 között K. Krawczun Halina művészeti vezetésével kerámia telepek működtek: Föld és tűz, Levegő és víz, Természet és konstrukció témákkal.)

2016. „Inspirációk” – Táj-Szín/Vonal-Tér-Szabadság

2017. Emlék-képek – szabadon gondolkodás megélt emlékeinkről, s tükröződése az alkotásokon a képzőművészet kifejezőeszközeivel.

2018. A mindenséggel mérd magad – József Attila

2019. „Vagyok, ami vagyok, maga a zárt és végtelen, a tele és az üres, a kezdet és a vég - a Teljesség.” A. J. Christian

Az ideai alkotótelep résztvevőiről szűken:

Öt meghívott művész dolgozott az elmúlt két hétben, a kézművesek háza különböző tereiben, műhelyeiben. Sorban: Borbály Károly (Győr) festőművész, Irene Rung festőművész (Németország), Nagy Szilvia (Zalaegerszeg) képzőművész, Olajos György (Budapest) festőművész, Pataki Tibor (Budapest) festőművész, illetve hatodikként Budaházy Tibor festőművész

Borbély Károly finoman, érzékenyen festett munkái talán a lírai absztrakthoz állnak a legközelebb. Visszafogott színekbe csomagolt gesztusai, a lazúros felületek áttetszősége szinte lebegővé teszik a képmezőt. Gyakorlatilag nincs motívum a képen, mégis érezhetően feszes kompozíciók ezek. Az egyik képen feltűnő kereszt motívumon sejtelmesen megjelenő forma is csak sejteti – a lazúros törtfehér rétegek alatt – a figura jelenlétét, vagy inkább már csak a jelenlét helyét...

Irene Rung festőművésznő üde színfoltja volt az ideai alkotótelepnek. Az egykori csongrádi születésű művész hosszú ideje Németországban él, kötődései viszont erősek az országhoz. Vértől, festői világa közel van a német expresszionista hagyományokhoz, de mesterének Markus Lüpertznek talán kicsit puritánabb festészeténél sokkal felszabadultabb, és érzékenyebb. Kiállított triptichonja meditatív színvilágú, halk szavú, de a lazúros kék mezőkön belül rendkívül színes munka. Mint három hosszan kitarított orgonahang, finoman, középtónusban indul, hogy aztán összefonódjon ebben a kékeszöldeslilas hangtartományban, valamiféle vizuális harmóniává. Két kisebb munkájának festőisége és motívumgazdagsága narratív, epikus tartalmakat hordoz.

Nagy Szilvia tűzzománcai itt Zalaegerszegen sokaknak ismerősek lehetnek. Talán nem véletlenül, hiszen ő a helyi Ady művészeti iskola tanára. Finom rajzolatú, mives zománcmunkákat készített alkotótelepen, játékos, kreatív módon több képet is kombinálva egyik interaktív munkájába. Nem véletlenül 72 lett a címe, hiszen kiszámolva ennyiféleképpen minimum variálható a kockákra épített motívumokból álló kirakós. Külön öröm a zománc mint műfaj a telep életében, hiszen jelentősen gazdagítja az eddig sem szegény technika repertoárt.

Olajos György talányosan Hübrisznek keresztelt, finom vonalvezetésű már-már grafikus megjelenésű festményei ősi motívumokra emlékeztetnek. Egyszerre idézik meg a mexikói, maja és azték kultúra formavilágát, pedig bevallottan nem feltétlenül abból indulnak ki. A Hübrisz maga ókori görög fogalom, gőgöt, elbizakodottságot jelöl, eredeti jelentése túlkapas, áthágás. (Tehát, vagyok, aki vagyok...) A sokszorosan lazúrozott, többszörösen átfestett hátterekre kerülő figurák, talányosan tesznek vesznek a nekik kiszabott térben, képmezőben – miközben hetykén, öntudatosan néznek vissza a szemlélőre. Akár hetvenkedő, gőgös tekintettel.

Pataki Tibor tájképei finoman egyensúlyoznak a realista tájképfestészet és az absztrakt festészet határmezsgyéjén. A főképp komplementerpárokra épülő színhasználat dinamikussá, és élményszerűvé teszi az elmosódó, finom csíkozású képmezőket. Akárha vonatablakból szemlélődnék, a táj továtűnik a szemünk előtt. Mégis ittmarad a látvány illúziója, kimerevítve, időtlenné válva a vásznon. Esti fények, vörös fények a zöld mezők felett, vagy akár nappali pipacsos mező. A vásznon túl, egy friss emlék a retinán. Szinte már impresszionista módon...

Budaházy Tibor írásjelekkel foglalkozó képeit nem először látjuk ebben a kiállítóterben. Ami azonban feltűnik az ideai alkotótelepen készített munkákon, az a témában való kiteljesedés. A leredukált színvilág, feketékkel, szürkékkel és fehérekkel dolgozik, szinte ünnepélyessé teszi ezeknek a képeknek a megjelenését. A kiállításra, és gyűjteménybe beválogatott festménye is szűkszavú, zárt kompozíció. Mondhatnánk, szürke keretben sok-sok négyzet. Egymásba fordulva, elfedve, torlódva tülekednek a felületen. Budaházy Játsszik az anyagokkal, nemcsak a színezés, a faktúra is szerves része a képnek. Mintha minden motívum főszereplő akarna lenni, mégis mindenki egyszerre, szerves része a képnek. Kicsit talán Tolvaly Ernő parapetképei jutnak eszembe róla, de sajátosan Budaházis köntösben.

Érdekes lenne arról beszélni, hogy miért fontos dolog egy ilyen alkotótelep. Persze a már elmondottakon túl. Mi a hozadéka, a haszna, ha úgy tetszik azon kívül, hogy néhány ember eltölt pár szép napot együtt ezen a helyen? Vizuális világban élünk. Elmondható, hogy a naponta megszerzett információk nagy részét a szemünkön át fogadjuk be, még akkor is, ha közben a televízió, rádió, internet, hirdetőtáblák mindenféle reklám, és egyéb szövegekkel bombáznak bennünket. Az oktatás mellett a különböző szakmai fórumoknak, így az alkotótelepeknek is nagy felelősségük lehet abban, hogy mit kódol ezekből az információk- ból az átlagember vissza magának. Higgyük el, a különböző művészeti szakágak produktumai jelentősen meghatározzák az életminőségünket. Ha körbe tekintünk magunk körül, arra kell rájöttünk, hogy létezésünk szinte minden szegmensében jelen vannak a művészeti és a vele szorosan összefüggő kreatívipar különböző termékei.

Tudjuk, a képzőművészet a jéghegy csúcsa, a képzőművész a kés éle, néha eltévedő, de mindenképpen előrehaladó, egyénit, újat teremteni akaró kísérletező elme. Látnunk kell a fontosságát. És tudjuk azt is, hogy ott van mellette, mögötte számos művészeti műfaj. A tervezők, designerek, akik meghatározzák a mindennapi életünk színtereit, és tárgyait, a vizuális kommunikáció szakemberei, akik a tartalmakért felelnek. Lássuk azt, hogy mennyire fontos tisztában lenni azzal, hogy a poharunktól az autónkig, a lakásunktól a székünkig, a számítógépünk és a rajta futó szoftverig bizony olyan emberek alakítják életünk minőségét, akik különböző művészeti iskolák rajzbakjairól indultak annak idején a világba. És ott van a képzőművész, aki látszólag kevesebb hasznot hajt, és néha csak közterek megfogalmazására futja tőlünk vele kapcsolatban, minthogy művészet nélkül lehet élni, de nem érdemes. Valójában azonban, higgyük el, művészet nélkül nem lehet élni. A képzőművészet pedig jó esetben nem úri passzió, hanem az élet racionális része. Persze valóban néha a kevésbé racionális része. És éppen ezért is fontos, hiszen folyamatosan olyan dimenziókban kutakodik, ahova rajta kívül kevesen merészkednek...

